

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

Кафедра _____ **економіки, маркетингу та підприємництва** _____
(назва кафедри)

СИЛАБУС

**навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки
та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів»**
(назва дисципліни)

для другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 051 «Економіка»

ОПП «Економіка»

1. Назва дисципліни.

Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів

2. Код дисципліни.

[Економіка_маг_дфн_21].[1.1.2]

3. Тип дисципліни.

Обов'язкова освітня компонента циклу загальної підготовки

4. Рік (роки) навчання.

1-й

5. Семестр / семестри.

1

6. Кількість кредитів ECTS.

6,0 кредитів ECTS.

7. Відомості про викладачів.

Чеботарьов Вячеслав Анатолійович – завідувач кафедри економіки, маркетингу та підприємництва, доктор економічних наук. Контактний e-mail: vena.lnu@gmail.com

Мета курсу: формування компетентностей з використання механізму дієвого державного регулювання господарських процесів у країні та її регіонах, обґрунтування напрямів ефективної реалізації державної економічної політики на макро- та мезорівнях.

Завдання курсу:

- формування у студентів знань з питань вивчення сутності, цілей і засад державного управління економікою;
- вивчення організаційної побудови і системи управління економікою з боку держави;
- висвітлення методології стратегічного і оперативного планування на рівні держави;
- набуття вмінь ефективно використовувати інструменти державного управління економікою.

8. Навчальна дисципліна забезпечує формування ряду загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:

ПК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність до лідерських навичок і вміння працювати в команді.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти соціально-економічними проєктами з урахуванням сучасних інституціональних, науково-технічних і природоохоронних тенденцій розвитку.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем локального та регіонального рівнів.

СК12. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо діяльності підприємств малого та середнього бізнесу агропродовольчої сфери регіону з урахуванням вирішення задач забезпечення економічної спроможності і сталого соціально-економічного розвитку ОТГ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент спеціальності 051 «Економіка» має досягти певних програмних результатів, такі як:

ПРН4. Розробляти та управляти соціально-економічними проектами і системою комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням сучасних зовнішніх тенденцій розвитку та цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень господарювання.

ПРН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та вміння управляти персоналом і працювати в команді.

ПРН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем локального та регіонального рівнів.

ПРН16. Обґрунтовувати та оцінювати управлінські рішення щодо діяльності підприємств малого та середнього бізнесу агропродовольчої сфери регіону з урахуванням вирішення задач забезпечення сталого соціально-економічного розвитку ОТГ.

9. У процесі викладання дисципліни використовуються наступні методи оцінювання:

- Вербальні, наочні (ілюстрація).
- Командні (групові).
- Проектні.
- Дослідницькі, проблемно-пошукові.
- Інтерактивні (рольові ігри; дискусії, мозковий штурм).
- Практичні (самостійна робота за конкретним завданням викладача, вправи, самостійні спостереження, узагальнення власного життєвого досвіду).
- Есе, кейси.
- Презентаційні.
- Інтегративні.

10. Зміст освітнього компоненту.

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
1.1.	Теоретичні основи державного регулювання економіки	16	2	2		12
1.2.	Державне прогнозування, програмування та макроекономічне планування. Методологія стратегічного планування розвитку регіонів	18	2	2		14
1.3.	Фінансово-кредитне регулювання економіки. Планування бюджету регіону	16	2	2		12
1.4.	Структурна та інвестиційна політика	16	2	2		12
1.5.	Державне та регіональне регулювання розвитку науки та техніки	16	2	2		12
1.6.	Державне регулювання підприємництва. Визначальні риси та особливості підприємницької діяльності. Стимулювання розвитку підприємництва на регіональному рівні	24	4	4		16
1.7.	Державне та регіональне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	16	2	2		12
1.8.	Регіональна економічна політика. Стратегічний план розвитку регіонів	26	4	4		18
1.9.	Соціальна політика	16	2	2		12

1.10	Державне та регіональне регулювання природоохоронної діяльності	16	2	2		12
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	180	24	24		132

11. Список рекомендованих джерел

Основні

1. Лисак В. Ю. Державне регулювання економіки [Текст]: навч. посіб. для студентів ден. форми навчання напряму підгот. 6.030504 «Економіка підприємства» / [В. Ю. Лисак]; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Екон. ф-т, Каф. економіки підприємства. Кам'янець-Подільський: Сисин Я. І.: Абетка, 2015. – 132 с.
2. Національна економіка: Підручник. / За ред. П. В. Круша. – К.: Каравела, 2018. – 533 с.
3. Державне регулювання економіки: підруч. для студентів ВНЗ. О. С. Сенишин, М. О. Горинь, О. О. Кундицький; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2014. 334 с.
4. Чернявська О. В. Національна економіка. Навч. посіб. / О. В. Чернявська. – К.: Алерта, 2018. 502 с.
5. Гриньова В. М., Новікова М. М. Державне регулювання економіки: [підручник]. К.: Знання, 2008. 398 с.
6. Ушакова Н. Г. Державне регулювання економіки: навч.-метод. посібник. / Н. Г. Ушакова, Л. М. Зарецька. Х. : ХДУХТ, 2014. 225 с.
7. Ігнатова Є. М. Державне регулювання економіки: навчальний посібник / Є. М. Ігнатова, М. В. Кармінська-Белоброва. Харків: ХІУ, 2014. 208 с.
8. Стельмащук А. М. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. – Тернопіль: ТАНГ, 2000. 315 с.
9. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.] / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. К.: КНЕУ, 2000. 316 с.
10. Михасюк І. Р., Швайка Л. А. Державне регулювання економіки [Текст]: підручник. Львів: Магнолія плюс; видавець СПД ФО В. М. Піча. – 2006. – 220 с.
11. Калетнік Г. М., Мазур А. Г., Кубай О. Г. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.]. – К.: «Хай-Тек Прес», 2011. – 428 с.
12. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.]. Львів: «Новий Світ – 2000», 2006. 432 с.
13. Несененко П. П. Теоретичні основи економічної політики: навчальний посібник / П. П. Несененко, О. А. Артеменко, О. Є. Патлатой. – К.: ФОП Гуляєва В. М., 2019. – 306 с.
14. Закон України № 2850-IV від 08.09.2005 р. «Про стимулювання розвитку регіонів», редакція від 02.12.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text>.
15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» від 05.08.2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
16. Стратегія розвитку Луганської області на період 2021-2027 рр. URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_lugansk_2027_last.pdf.

Допоміжні

1. Регулювання економіки: теоретичні та прикладні аспекти [Текст]: монографія / П. В. Круш, І. А. Максименко, «Київський політехнічний ін-т». – К.: НТУУ «КПІ», 2008. – 424 с.
2. Економічна енциклопедія: у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. К.: Вид. центр «Академія», 2000. Т. 1. 864 с.
3. Економічна енциклопедія: у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. К.: Вид. центр «Академія», 2001. Т. 2. 848 с.

4. Економічна енциклопедія: у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. К.: Вид. центр «Академія», 2002. Т. 3. 952 с.
5. Трансформаційна економіка: навч. посібник / [В. С. Савчук, Ю. К. Зайцев, І. Й. Малий та ін.]; за ред. В. С. Савчука, Ю. К. Зайцева; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. заклад «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». 2-ге вид., без змін. К.: КНЕУ, 2008. 613 с.
6. Національна економіка: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / за ред. В. М. Тарасевича. – К.: Центр учбової літератури, 2009. 280 с.
7. Мартиненко В. В. Зміцнення економічної безпеки України в умовах глобалізації: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / В. В. Мартиненко, Н. П. Мацелюх. Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 240 с.
8. Конкурентні переваги промислового сектора економіки України: регіональний вимір: монографія; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. редактор д.е.н., проф. С. О. Іщук. Львів, 2018. 246 с.
9. Новікова Н. Л. Стійкість економіки: інструментарій оцінювання та механізми забезпечення / А. В. Бойко, Н. Л. Новікова та ін.; за ред. А. В. Бойко. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 451 с.
10. Цілі сталого розвитку для України: регіональний вимір: аналітична доповідь. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – Львів, 2018. – 90 с.
11. Глобальна економіка XXI століття: людський вимір: монографія / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, А. М. Колот та за пр.ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К.: КНЕУ, 2008. – 420 с.
12. Колот А. М. Соціально-трудова відносина: теорія і практика регулювання: Монографія. – 2-ге вид., без змін. / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2008. – 230 с.
13. Anufrieva, K., Brus, S., Bublyk, Y., & Shapoval, Y. (2021). Ukrainian financial system development: The path to eu. *Ikonomicheski Izsledvania*, 30(3), 39-55. Retrieved from www.scopus.com.
14. Reznik, N., Palchevich, G., Popov, V., & Petrenko, L. (2021). *Strategic vectors of the state financial and credit incentives for innovation* doi:10.1007/978-3-030-69221-6_17 Retrieved from www.scopus.com.
15. Gusarov, S. M., & Melnyk, K. Y. (2021). New approaches to legal regulation and organisation of labour in ukraine. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 28(1), 169-178. doi:10.37635/jnalsu.28(1).2021.169-178.
16. Kossak, V., & Yanovytska, H. (2020). Foreign investment in ukraine: Types and forms. *International Journal of Criminology and Sociology*, 9, 3057-3065. doi:10.6000/1929-4409.2020.09.372.
17. Petrunenko, I. (2020). Social justice in the economy as a conceptual framework of state regulatory policy. *Asia Life Sciences*, Supp22(2), 675-686. Retrieved from www.scopus.com.
18. Lutsenko, A., Vykluk, M., Skoryk, M., & Hromova, T. (2020). Fiscal regulation concept formation of the ukraine's economy development. *Estudios De Economia Aplicada*, 38(4) doi:10.25115/EEA.V38I4.3997.
19. Iefymenko, T. (2020). fiScaL regUlation of national economieS' SUSTainaBle growth. *Science and Innovation*, 16(5), 20-35. doi:10.15407/scine16.05.020.
20. Zhuravlov, D., Lytvyn, I., Ilchenko, O., Yaromii, I., & Lepekh, Y. (2020). ENSURING ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE IN THE SPHERE OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY. *Journal of Security and Sustainability Issues*, 9(4), 1497-1512. doi:10.9770/jssi.2020.9.4(31).
21. Kachala, T., Darmogray, V., Parhomenko, N., Bakhov, I., & Hornyk, V. (2020). Strategic management of Ukraine's regional economy modernization. *Journal of Advanced*

22. Zvieriakov, M. I., & Zavadzka, D. V. (2018). Model of intensive innovative development: World experience of implementation and trends of formation in Ukraine. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, (5), 155-166. doi:10.29202/nvngu/2018-5/19.

23. Gavkalova, N., & Kolupaieva, I. (2018). Decentralization of public administration in the process of building a democratic society. *Public Policy and Administration*, 17(2), 216-225. doi:10.13165/VPA-18-17-2-05.

24. Vasylytsiv, T., & Grynkevych, S. (2015). Environment for economic security of entrepreneurship formation in Ukraine. *Economic Annals-XXI*, 3-4(1), 24-27. Retrieved from www.scopus.com.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.rada.gov.ua/> – Офіційний веб-портал Верховної Ради України – єдиний законодавчий орган державної влади України.

2. <https://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет Міністрів України – колегіальний, вищий орган виконавчої влади України.

3. <https://www.rnbo.gov.ua/> – Рада національної безпеки і оборони України – координаційний орган з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. Рада національної безпеки і оборони України координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони.

4. <https://bank.gov.ua/> – Національний банк України – сучасна незалежна державна інституція, покликана забезпечувати цінову та фінансову стабільність у державі та сприяти економічному зростанню України.

5. <http://www.me.gov.ua> – Міністерство економіки України – центральний орган виконавчої влади України, що формує та реалізує державну політику в сферах економіки, торгівлі та сільського господарства України. Також на нього покладено функції з реалізації державної політики з питань розвитку підприємництва.

6. <http://www.minfin.gov.ua> – Міністерство фінансів України – центральний орган виконавчої влади України, який формує та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, а також визначає політику у митній та податковій сфері. Міністерство відповідає за те, щоб створювати фінансове забезпечення для виконання державних функцій та умови для стабільного розвитку економіки шляхом ефективного, збалансованого, неупередженого та прозорого управління державними фінансами.

7. <https://www.msp.gov.ua/> – Міністерство соціальної політики України – головний орган у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах: зайнятості населення та трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту, соціального обслуговування населення, з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, а також захисту прав депортованих за національною ознакою осіб, які повернулися в Україну; спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, попередження насильства в сім'ї та з питань протидії торгівлі людьми; центральним органом виконавчої влади, до повноважень якого належать питання усиновлення та захисту прав дітей; спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань гуманітарної допомоги.

8. <http://www.mon.gov.ua> – Міністерство освіти і науки України – головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають

послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

9. <https://www.minregion.gov.ua/> – Міністерство розвитку громад та територій України – головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, державну політику у сфері розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, державну житлову політику і політику у сфері благоустрою населених пунктів, державну політику у сфері житлово-комунального господарства, державну політику у сфері поводження з побутовими відходами, державну політику у сфері будівництва, містобудування, просторового планування територій та архітектури, державну політику у сфері технічного регулювання у будівництві, а також забезпечує формування державної політики у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду, у сфері контролю житлово-комунального господарства та у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

10. <https://customs.gov.ua/> – Державна митна служба України – центральний орган виконавчої влади України, який реалізує державну митну політику та державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи.

11. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Державна служба статистики України – центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом. Забезпечує проведення в життя державної політики в галузі статистики, створення і належне функціонування загальнодержавної системи економіко-статистичної інформації на території України.

12. <http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України – базова науково-дослідна установа аналітико-прогнозного супроводження діяльності Президента України.

13. <https://knoema.ru/> – безкоштовна платформа відкритих актуальних даних для користувачів, де наведено детальну міжнародну та регіональну статистику за більш ніж 2500 показниками по економіці, енергетиці, сільському господарству, зовнішній торгівлі, транспорту, туризму, науці та освіті, демографії, та іншим темам.

14. <https://www.worldometers.info/ru/> – Світова статистика.

15. <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm> – Міжнародне бюро праці.

16. <http://loga.gov.ua/> – Офіційний сайт Луганської обласної цивільно-військової адміністрації – містяться актуальні текстові, графічні мультимедійні матеріали щодо Луганської області.

17. <http://lg.ukrstat.gov.ua/> – Офіційний сайт Головного управління статистики у Луганській області – містить широкий спектр статистичних даних (демографічну та соціальну статистику, економічну статистику тощо) щодо Луганської області в цілому, а також по містах обласного значення та районах області.

18. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – найбільша за обсягом фонду та площею приміщень бібліотека України, головний науково-інформаційний центр держави. Входить до числа десяти найбільших національних бібліотек світу.

12. Технічні вимоги до комп'ютерного та іншого технічного обладнання, яке забезпечує навчальний процес:

Мультимедійний проектор.

Доступ до Інтернет.

Освітній портал (do.luguniv.edu.ua).

Локальна мережа WI-FI.

Комп'ютери без особливих вимог.

Програмне забезпечення: ОС Windows, Офісний пакет Microsoft Office.

13. Технології викладання та атестації.

Діяльність здобувача: Усні та письмові поточні опитування. Участь у диспутах-дискусіях. Оцінювання виконання самостійної роботи (реферат, індивідуальне завдання, аналіз міжнародного законодавства). Оцінювання КМР.

14. Поточний контроль: дві письмові модульні контрольні роботи.

15. Форма семестрового контролю: екзамен.

16. Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності):

Оцінюючи навчальні досягнення студентів, керівник курсу буде враховувати: • правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять, точність вживання термінології; ступінь самостійності відповіді; логічність, доказовість у викладенні матеріалу; повне розкриття змісту понять, закономірностей і взаємозв'язків, підтвердження їх прикладами.

Для успішного складання екзамену здобувачам необхідно ознайомитися із лекціями, виконати практичні роботи, а також самостійно опрацювати додаткові літературні джерела й виконати завдання для самостійної роботи та написати дві модульні тестові контрольні роботи.

Передбачено виконання 12 практичних робіт. Максимальний бал за практичну роботу – 5.

Передбачено дві тестові контрольні роботи. Максимальний бал за кожену – 5, а також написання есе та виконання кейсів (10 балів) та виконання завдань самостійної роботи (20 балів)

Загалом здобувач може накопичити 100 балів.

Чат / сесії

Здобувачі можуть створити групу у Facebook або в інших соціальних мережах; у Viber або в будь-якому іншому месенджері, запросити у цю групу викладача курсу і разом спілкуватися із питань, що виникають у процесі опанування дисципліни.

Для чатів із викладачем також можна використовувати платформу Moodle.

Ефективна реалізація зворотного зв'язку з викладачем дає можливість наживо отримати необхідну консультацію та є однією із підстав успішного процесу навчання.

17. Мови викладання.

Українська.

18. Навчальний контент для проведення практичних робіт

1. Серед колективних методів експертних оцінок виділяється метод колективної генерації ідей, або «**Мозковий штурм**». Уявіть, що ви берете участь у «мозковому штурмі». Запитання для «мозкового штурму» подані нижче. Висловіть свої думки щодо цих питань.

Запитання для «мозкового штурму» № 1. «Частина населення певної країни може працювати за її межами, наприклад, заробітчани-українці в Португалії, Італії та ін. Водночас у країні працюють іноземні підприємства, наприклад, іноземні банки, підприємства, що належать приватним закордонним власникам. Чи впливають ці факти на загальне багатство країни? Яким чином? Спробуйте оцінити – це добре чи погано».

Запитання для «мозкового штурму» № 2. «Чим різняться поняття «економічне зростання» та «економічний розвиток»?

Практико-орієнтовані завдання такого змісту:

«Передивіться відео «50% від своїх доходів ми віддаємо державі» (доступне за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=cenRpfshAR8>).

Як ви змогли переконатися, передивившись це відео, за «безкоштовні» державні послуги ми віддаємо половину своїх доходів у вигляді податків. **Запам'ятайте! Не існує державних грошей** – на 73% бюджет України наповнюють дрібними внесками прості українці. **Половину своїх доходів ми віддаємо державі.** Безоплатних державних послуг не існує – за все ми заплатили своїми податками.

А скільки особисто ви сплачуєте за свій захист: медицину, освіту, зарплату чиновникам? Перевірте суму сплачених вами податків на <http://cost.ua/>»;

Ситуативні вправи:

Уявіть такі ситуації:

а) ви маєте бажання та можливість щомісяця інвестувати 1000, 0 грн. Куди б ви інвестували ці кошти?; (можливо, на відповідь вас нашої вчорашньої інформації від Валентина Ковальова – засновника однойменного Центру та автора онлайн-курсу «Фінансова грамота від А до Я» (доступне за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=WkaQ1fdQ6SE>).

б) ви є власником великого капіталу (сподіваємось, що так обов'язково й буде!). У якій сфері діяльності в Україні ви би інвестували свої кошти? Відповідь обґрунтуйте.

Крім того, у лекціях та практичних роботах передбачені відео-пояснення викладачем окремих, особливо важких, питань.

19. Навчальний контент для організації самостійної роботи

Теоретичні основи державного регулювання економіки

- У чому полягає різниця між управлінням економікою та її регулюванням?
- Охарактеризуйте значення основних теорій державного регулювання економіки для забезпечення сучасного економічного зростання.
- Визначте поняття державного регулювання економіки, його мету та основні завдання.
- Перелічіть суб'єкти та об'єкти державного регулювання основних економічних процесів.
- Охарактеризуйте суб'єкти і об'єкти державного регулювання економіки. Як вони пов'язані?

Державне прогнозування, програмування та макроекономічне планування.

Методологія стратегічного планування розвитку регіонів

- Обґрунтуйте необхідність макроекономічного планування для державного регулювання економіки.
- Охарактеризуйте основні форми макроекономічного планування.
- У чому різниця між директивним та індикативним плануванням?
- Дайте характеристику балансовому і нормативному методу планування.
- Наведіть визначення концепції, стратегії та програми економічного і соціального розвитку країни. У чому полягає різниця між ними?
- Чим відрізняється економічне зростання від економічного розвитку?
- Сутність ресурсного потенціалу регіону. Природно-ресурсний потенціал. Людський потенціал. Економічний потенціал регіону та механізми його зміцнення. Точки економічного зростання, економічний розвиток сільських територій. Кластерний аналіз території.

Фінансово-кредитне регулювання економіки. Планування бюджету регіону

Розкрийте сутність поняття «бюджетна система України».

- Охарактеризуйте джерела формування фінансової основи для економічного та соціального розвитку.
- Які функції виконує зведений бюджет України?

- Назвіть державні та місцеві податки та поясніть, у чому полягає їх призначення в державному регулюванні економіки.
- Опишіть чинники, що впливають на міжбюджетні відносини.
- Що таке міжбюджетний трансферт і що необхідно враховувати під час його розрахунку?
- Фінансовий потенціал регіону. Бюджетні ресурси та ефективність їх використання. Асиметрія регіонального розвитку та характер міжбюджетних відносин. Державний фонд регіонального розвитку.

Структурна та інвестиційна політика

- Поняття і значення структури економіки для збалансованого розвитку економіки.
- Структурна політика: поняття, зміст, типи, механізми, цілі, напрями, пріоритети, методи і заходи реалізації державної структурної політики.
- Розкрийте сутність прямих і а портфельних інвестицій.
- Обґрунтуйте доцільність залучення іноземних інвестицій у національну економіку.
- Інвестиційні ресурси регіонального розвитку.

Соціальна політика держави

- Охарактеризуйте соціальну політику та обґрунтуйте необхідність її розробки.
- Що таке державні соціальні стандарти та гарантії, для чого вони необхідні?
- Обґрунтуйте чому рівень доходів населення визначає рівень життя, а структура витрат домогосподарств – його якість?
- Що таке номінальна та реальна заробітна плата?
- Розкрийте сутність понять «прожитковий мінімум», «мінімальний споживчий бюджет», «споживчий кошик».

Державне та регіональне регулювання природоохоронної діяльності

- Перелічіть основні елементи механізму державного регулювання екологічної безпеки.
- Які завдання мають бути реалізовані у межах системи управління використанням природних ресурсів?
- За рахунок яких джерел може здійснюватися фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища?
- Куди надходять платежі за використання природних ресурсів.
- Розкрийте сутність політики охорони навколишнього середовища та для чого вона потрібна.
- Які основні проблеми природно-техногенної безпеки в Україні?

Теми для написання есе

1	Як підвищити добробут населення в Україні в короткій перспективі?
2	Що більше в державі заможних людей, то заможніша держава загалом.
3	Вимірювання соціальної нерівності в Україні
4	Механізм фінансування галузі соціальної сфери
5	Складові стратегії сталого розвитку
6	Основні важелі економічного регулювання довкілля
7	Послідовність інституціональних змін в умовах переходу до ринкової економіки України
8	В чому полягає ефективність діяльності інвестиційних компаній в Україні?
9	Перспективи функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні
10	Як підвищити роль комерційних банків в економічному розвитку України?
11	В чому полягають особливості моделей економічного розвитку

	високорозвинутих країн?
12	Причини і наслідки «тінізації» економіки
13	Соціально-економічні прогнози і реальність: причини неспівпадання
14	Які методи соціально-економічного прогнозування кращі – інтуїтивні чи формалізовані?
15	Стратегічні цілі соціально-економічного розвитку України: погляд молодого покоління
16	За допомогою яких показників можна найбільш точно оцінити рівень ефективності національної економіки?
17	Чи є можливим зниження обсягу споживання природних ресурсів за умови поступового зростання національної економіки?
18	Екологічний податок як інструмент державної екологічної політики
19	Державне регулювання економіки в розвинених країнах світу
20	Роль місцевих органів самоврядування у регулюванні економіки
21	Ціль та основні задачі адміністративної реформи в Україні. Як можна оцінити її результати, за якими критеріями?
22	Роль стратегічного планування в економічному розвитку регіону
23	Шляхи підвищення ефективності стратегічного планування розвитку регіонів
24	Чи є потреба у залучення громадськості на всіх етапах розробки та впровадження стратегії розвитку регіону?
25	Врахування аспектів гендерної рівності під час розробки стратегії розвитку регіону

Кейс

Однією із перспективних інноваційних технологій навчання є так звана **кейс-технологія (case-study)**. Головне призначення кейс-технологій – розвивати здатність опрацьовувати різні проблеми і знаходити їх рішення, іншими словами навчитися працювати з інформацією.

Метод кейсів – метод навчання, який використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Учасники навчального процесу повинні досліджувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення і вибрати найкраще з них. Кейси ґрунтуються на реальному, фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації.

Кейс – це опис конкретної ситуації, яка мала місце бути в тій чи іншій практиці, яка містить в собі деяку проблему, що потребує вирішення. Посилаючись на Вікіпедію, кейс (від англ. Case – «обставини») – реальний випадок, на якому розбираються теоретичні ідеї.

20. Проведення поточного і підсумкового контролю

1. Державне регулювання економіки – це:
 - а) врівноваження попиту і пропозиції на ринку;
 - б) комплекс заходів держави, спрямованих на скерування поведінки суб'єктів господарювання в напрямі, необхідному для досягнення поставлених органами державної влади цілей;
 - в) задоволення потреб національних товаровиробників;
 - г) підтримка інтересів чиновників;
 - д) забезпечення ефективності виробництва.

2. Об'єктами державного регулювання економіки є:
 - а) наймані працівники та службовці;
 - б) профспілки та асоціації;
 - в) сфери економічної діяльності;
 - г) зовнішньополітичні зв'язки.

3. Фіскальна функція бюджету означає:
- а) збільшення або зменшення сукупної пропозиції;
 - б) використання податкових пільг;
 - в) вилучення за допомогою податків частини доходів громадян, підприємств для утримання державного апарату, виробництва суспільних благ;
 - д) збільшення податків і зменшення витрат.
4. Основними завданнями держави з ринковою системою господарювання є:
- а) встановлення стабільного рівня цін;
 - б) забезпечення високого рівня зайнятості населення;
 - в) сприяння стабільному зростанню національного виробництва;
 - г) перерозподіл доходів на користь найменш захищених верств населення;
 - д) розроблення директивних планів розвитку економіки.
5. Кабінет Міністрів України виконує такі функції:
- а) працює на підвищення доходів українців та забезпечую соцзахист;
 - б) займається економічною політикою;
 - в) займається фінансовою, митною та податковою політикою;
 - г) управляє об'єктами державної власності;
 - д) займається питаннями цін та тарифів;
 - є) сприяє стабільності гривні, розробляє Державний бюджет і звітує перед Радою за його виконання
 - ж) забезпечує підвищення якості життя українців;
 - з) усі відповіді вірні.
6. Вищим органом у системі органів виконавчої влади є:
- а) Верховна Рада України;
 - б) Кабінет Міністрів України;
 - в) Фонд державного майна України;
 - г) Адміністрація Президента України;
 - д) Верховний Суд України.
7. Економічна функція держави полягає у:
- а) забезпеченні прав і свобод кожної людини;
 - б) підтриманні суверенітету держави;
 - в) створенні передумов, необхідних для ефективної економічної діяльності суспільства;
 - г) забезпеченні цілісності та збереженні існуючого суспільного ладу.
8. Автор популярної метафори про «Невидиму руку ринку»:
- а) А. Сміт;
 - б) Д. Рікардо;
 - в) Дж. Кейнс;
 - г) К. Маркс;
 - д) А. Маршалл.
9. Металургійна компанія «АрселорМіталл Кривий Ріг» частково належить індійському бізнесменові. Вартість товарів, вироблених за рік цим підприємством, зараховуватиметься до:
- а) ВВП;
 - б) ВНП;

- в) ІЛР (індексу людського розвитку);
- г) правильна відповідь відсутня.

10. У міжнародній практиці застосовуються такі класичні напрямки антиінфляційної політики:

- а) дефляційна політика (регулювання попиту);
- б) політика доходів (регулювання витрат);
- в) відповіді «а» та «б» вірні;
- г) немає жодної вірної відповіді.

11. Наведене нижче твердження про те, що «інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект» є:

- а) вірним;
- б) невірним;
- в) частково вірним.

12. Чи можна вважати, що державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом:

- визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;
 - формування і реалізації інноваційних програм;
 - створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності;
 - захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності;
 - фінансової підтримки виконання інноваційних проєктів;
 - стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проєктів;
 - встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності;
 - підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.
- а) так;
 - б) ні.

13. Наведене нижче твердження про те, що «посередницьке підприємництво має на меті налагодження зв'язків між виробником продукції (послуг) та споживачем. Воно представлене підприємствами, що надають інформацію, створюють рекламу, досліджують ринок, консультують» є:

- а) вірним;
- б) невірним;
- в) частково вірним.

14. Чи можуть такі види діяльності як: діяльність з виготовлення та реалізації наркотичних засобів, зброї, вибухових речовин, виготовлення цінних паперів та грошових знаків здійснюватися лише приватними підприємствами:

- а) так;
- б) ні.

15. Профіцит бюджету – це:

- а) перевищення видатків над доходами;
- б) недонадходження коштів до бюджету;
- в) процедура перерозподілу бюджетних ресурсів;
- г) перевищення доходів над видатками;

- д) врівноваження доходів і видатків бюджету;
- е) збільшення зайнятості населення.

Навчальні матеріали

Від здобувачів вищої освіти не вимагається купувати будь-яку навчальну літературу з курсу. Усі запропоновані базові навчальні матеріали будуть викладені на сайті Moodle в електронному вигляді або доступні у мережі Інтернет за наданими посиланнями.

Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності

Політика відвідуваності: курс не передбачає особистого відвідування лекцій студентами. Можна ознайомлюватися із лекціями, виконувати практичні роботи та дослідження у будь-який зручний час, намагаючись дотримуватися потижневого розкладу.

Студенти мають бути ознайомлені із принципами академічної доброчесності (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/12/poloj_akadem_dobro_2.pdf) й дотримуватися їх.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

- За порушення академічної доброчесності студенти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- попередження;

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, тощо);

- повторне проходження навчального курсу.

Більш детальна інформація за посиланням: <http://do.luguniv.edu.ua>